

Порядку № 268 та підставою для надання дитині статусу» [5].

Отже, розгляд справ щодо статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій, шляхом адміністративного провадження є важливим інструментом захисту прав дитини та забезпечення дотримання принципу верховенства права в умовах збройного конфлікту.

Список використаних джерел

1. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>.
2. Про затвердження Порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.04.2017 р. № 268. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/268-2017-%D0%BF#Text>.
3. Рішення Запорізького Окружного адміністративного суду у справі № 280/9899/21 від 04.01.2022 р. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102419087>.
4. Рішення Кіровоградського Окружного адміністративного суду у справі № 340/5696/24 від 28.11.2024 р. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123549743>.
5. Постанова Верховного Суду у справі № 360/3668/18 від 21.01.2023 р. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108594040>.

РАГІМОВ Фаїр Вагіф огли

доцент кафедри

адміністративного права і процесу

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат наук з державного управління

ОКРЕМІ АСПЕКТИ УТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ У СПРАВАХ ДІТЕЙ

В умовах протидії повномасштабному збройному вторгненню Російської Федерації, внутрішнього переміщення населення та загального ускладнення демографічної ситуації забезпечення прав та законних інтересів дитини залишається одним із найголовніших пріоритетів державної соціальної політики. Поряд із важливістю наявності дієвих правових норм у цій сфері (ювенального законодавства), варто наголосити на ефективній діяльності спеціально утворених суб'єктів, заснованих для реалізації державної ювенальної політики.

У зазначеному аспекті представляє інтерес створення та особливості функціонування Державної служби України у справах дітей.

Слід розпочати з того, що утворення Державної служби України у справах дітей дало змогу посилити кадровий потенціал у сфері захисту прав дітей, а також сформувати ефективну систему органів виконавчої влади, до компетенції яких належать питання захисту прав дітей [1].

Г. Лефор слушно зауважує, що Закон України «Про органи і службу у справах дітей та спеціальні установи для дітей» було прийнято ще в 1995 році. Внесені до нього протягом усіх цих років зміни й доповнення не надто сприяли ефективному захисту прав дітей, а також чітко не визначали правових основ діяльності як служб у справах дітей, створених як відповідні структурні підрозділи обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських і районних у містах рад, так і центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування і реалізацію державної політики у сфері сім'ї та дітей [2].

Отже, першим кроком у створенні спеціального уповноваженого суб'єкта у справах дітей слід вважати прийняття Верховною Радою України Постанови від 30.11.2021 № 1913-IX «Про звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України щодо створення центрального органу виконавчої влади в сфері захисту прав дітей – Державної служби України у справах дітей». Серед іншого, у постанові наголошувалось на тому, що система охорони дитинства і захисту прав дитини побудована в Україні, перш за все, як діяльність виконавчих органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій. У цивільному та сімейному законодавстві поняття «орган опіки та піклування» застосовується в аспекті специфічних повноважень місцевих органів виконавчої влади в сфері захисту прав та представлення інтересів осіб, які не можуть представляти свої інтереси через малолітній або неповнолітній вік. Повноваження органу опіки та піклування, порядок його діяльності визначаються законами України. Розгалужена система органів державної влади, що опікуються питаннями захисту прав дітей (6 міністерств, органи місцевого самоврядування та місцеві органи виконавчої влади), відсутність єдиного центрального органу виконавчої влади, який мав би опікуватися питаннями захисту прав дітей, призводить до бюрократичного хаосу та перешкоджає своєчасному та повному вирішенню питань в цій надчутливій сфері [3].

У свою чергу, із прийняттям Постанови Кабінету Міністрів України від 19.01.2022 № 23 «Про утворення Державної служби України у справах дітей», передбачалося утворення Державної служби України у справах дітей як центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері усиновлення та захисту прав дітей [4]. Однак зазначена постанова втратила чинність як така, що не була реалізована.

Водночас Постановою Кабінету Міністрів України від 29.09.2023 № 1048 «Деякі питання Державної служби у справах дітей» було утворено Державну службу України у справах дітей як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики і який реалізує державну політику у сфері захисту прав дітей, соціальної підтримки сімей з дітьми,

оздоровлення та відпочинку дітей, розвитку сімейних форм виховання та усиновлення [5].

Крім цього, вказаною постановою було затверджено Положення про Державну службу України у справах дітей. Згідно з п. 3 цього установчого документа до основних завдань Державної служби України у справах дітей віднесені такі:

1) реалізація державної політики у сфері захисту прав дітей, в тому числі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, соціальної підтримки сімей з дітьми, оздоровлення та відпочинку дітей, розвитку сімейних форм виховання та усиновлення;

2) забезпечення в межах повноважень, визначених законом, проведення моніторингу дотримання місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, фізичними особами вимог законодавства у сфері захисту прав дітей;

3) координація надання соціальної підтримки та соціальних послуг сім'ям з дітьми, дітям, над якими встановлено опіку чи піклування, прийомним сім'ям, сім'ям патронатних вихователів, дитячим будинкам сімейного типу, усиновлювачам;

4) координація та методичне забезпечення в межах повноважень, визначених законом, діяльності структурних підрозділів місцевих держадміністрацій, органів місцевого самоврядування, суб'єктів системи надання соціальних послуг, суб'єктів соціальної роботи та інших суб'єктів, що забезпечують надання соціальної підтримки сім'ям з дітьми, в тому числі з питань формування відповідального батьківства, навчання батьків навичкам, необхідним для всебічного розвитку та виховання дітей, розвитку сімейних форм виховання [5].

За інформацією Міністерства соціальної політики України, сьогодні в Україні понад 7,5 млн дітей, які страждають від впливу російської агресії. При цьому більш як 65 тис. дітей в Україні є сиротами чи позбавлені батьківського піклування. Завдяки Державній службі у справах дітей фахівці понад 1,4 тис. територіальних громад в Україні зможуть отримувати методичну допомогу щодо налагодження дієвої системи захисту дітей в громаді. Крім того, зазначена служба буде взаємодіяти з дипломатичними установами України за кордоном, щоб забезпечити дотримання прав дітей та їх повернення в Україну [6].

Таким чином, утворення Державної служби України у справах дітей як центрального органу державної виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту прав дітей, соціальної підтримки сімей з дітьми, оздоровлення та відпочинку дітей, розвитку сімейних форм виховання та усиновлення, слід вважати важливою новелою системи публічного адміністрування, яка сприятиме забезпеченню прав дітей в Україні.

Список використаних джерел

1. Garo Law Office. URL : <https://garo.law/uk/v-ukraini-ziavytsia-derzhavna-sluzhba-u-spravakh-ditei/>
2. В Україні створена нова державна служба у справах дітей. *Юридична практика*. 2022. № 5-6. С. 1258-1259. URL : <https://pravo.ua/articles/v-interesakh-ditei/>
3. Про звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України щодо створення центрального органу виконавчої влади в сфері захисту прав дітей – Державної служби України у справах дітей: Постанова Верховної Ради України від 30.11.2021 р. № 1913-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1913-IX#Text>.
4. Про утворення Державної служби України у справах дітей: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.01.2022 р. № 23 (втратила чинність). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23-2022-%D0%BF#Text>.
5. Деякі питання Державної служби у справах дітей: Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 29.09.2023 р. № 1048. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1048-2023п#n10>.
6. Конопльова М. В Україні створили Державну службу у справах дітей. URL : <https://shotam.info/v-ukraini-stvoryly-derzhavnu-sluzhbu-u-spravakh-ditei/>.

Лідія СУКМАНОВСЬКА

доцент кафедри адміністративного
права та поліцейської діяльності
Львівського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Микола РЕПАН

старший викладач кафедри
адміністративного права і процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ТА НАВИЧОК У РОБОТІ З ДІТЬМИ, ПОСТРАЖДАЛИМИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Упродовж останнього часу в Україні спостерігається підвищений інтерес до питань превенції та протидії домашньому насильству, що розглядається як одна з гострих соціальних проблем сучасності. Навіть до початку повномасштабної військової агресії в країні активно проводилася активна інформаційна кампанія за участю держави та громадських організацій. Ця ініціатива мала на меті роз'яснення сутності проблеми домашнього насильства, інформування населення про функціонування спеціалізованих служб та установ, які надають підтримку особам, що постраждали від таких дій. Відзначається спільна робота державних органів